

Brussel, 13 mei 2025
(OR. en)

8853/25

CULT 48
JEUN 68
AUDIO 39
PI 86
EDUC 145
EMPL 173
SOC 276
DIGIT 86
RECH 204
STAT 24

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad over het ondersteunen van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals bij het begin van hun carrière

De delegaties vinden in de bijlage de bovengenoemde conclusies, die de Raad (Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport) tijdens zijn zitting van 13 mei 2025 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over het ondersteunen van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals bij het begin van hun carrière

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

GELET OP:

1. de intrinsieke waarde van cultuur als gemeenschappelijk goed en van artistieke vrijheid en culturele diversiteit, en het belang van de culturele en creatieve sector voor de sociaal-economische ontwikkeling van Europa en de versterking van de Europese identiteit, het gemeenschapsgevoel en de democratische beginselen;
2. het feit dat kunstenaars en culturele en creatieve professionals een drijvende kracht achter creativiteit en innovatie zijn, die culturele waarden belichamen, de sociale en economische cohesie van Europa bevorderen, de welvaart, diversiteit en inclusiviteit van onze democratische samenlevingen vergroten, en op een duurzame manier lokale en regionale ontwikkeling in de hand werken;
3. de bijdrage van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals aan een veerkrachtigere en duurzamere culturele sector;
4. de cruciale bijdrage van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals aan de culturele diversiteit dankzij hun frisse, creatieve aanpak en innovatieve concepten, en aan de handhaving en bevordering van internationale vrede en veiligheid¹;
5. het ontbreken van een duidelijke definitie van “jonge kunstenaars” of “jonge culturele en creatieve professionals” in het EU-recht en in de rechtsstelsels van de lidstaten²;

¹ VN-Pact voor de Toekomst, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties tijdens de Top van de Toekomst op 22 september 2024.

² De in dit document gebruikte termen worden nader toegelicht in de bijlage, onder “definities”.

6. de, afhankelijk van het betrokken artistieke gebied, vaak precaire sociale en professionele situatie van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, of zij nu werknemer of zelfstandige zijn, – en dit los van genderongelijkheid en andere vormen van ongelijkheid –, waarbij vaak sprake is van perioden zonder werk, een onvoorspelbaar inkomen, een zwakke positie ten opzichte van opdrachtgevers, en onvoldoende of geen toegang tot sociale zekerheid;
7. het feit dat jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals vaak de arbeidsmarkt betreden met een gebrek aan kennis over ondernemerschap, de economie, boekhouding, juridische kaders (met inbegrip van auteursrechten en andere intellectuele-eigendomsrechten), toegang tot financiering, en de sociale zekerheid;
8. het feit dat jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, ondanks hun artistieke opleiding, vaak geen kwalitatief werk vinden in de culturele en creatieve sector, of aanvullende manieren moeten zoeken om in hun levensonderhoud te voorzien;
9. de rol die openbare en particuliere culturele instellingen spelen bij het scheppen van werkgelegenheidskansen, onder meer door jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals te informeren over arbeidskansen, mentorschap enzovoort;
10. de noodzaak van initiatieven om beginnende jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals te ondersteunen, en van een meer systematische aanpak van die ondersteuning;

11. het feit dat jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals over het algemeen worden beschouwd als laagbetaald, en dat zij billijk en adequaat moeten worden beloond, waarbij rekening wordt gehouden met hun opleiding, reële competenties en beroepservaring³;
12. de geringe publieke erkenning van het belang en de aard van het werk in de culturele en creatieve sector en de complexiteit van het creatieve proces;

VERZOEKT DE LIDSTATEN OM OP HET PASSENDE NIVEAU HET VOLGENDE TE DOEN:

13. rekenschap geven van de unieke kenmerken van artistieke beroepen en hun moeilijke arbeidsomstandigheden, onder meer als gevolg van belemmeringen in verband met een handicap of gender en van op sociale afkomst of ras gebaseerde belemmeringen, alsmede van de noodzaak om dergelijke beroepen te zien als een bron van inkomsten en om gepast respect te tonen voor het auteursrecht en aanverwante rechten en andere intellectuele-eigendomsrechten die kunstenaars en creatieve professionals verwerven als gevolg van hun professionele activiteiten;
14. het belang van geestelijke gezondheid en de problemen waar jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals tegenaan kunnen lopen, erkennen en de ontwikkeling van passende steunmaatregelen aanmoedigen;
15. overwegen om een adequate sociale zekerheid en sociale rechten voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals tot stand te brengen of te verbeteren;

³ Resolutie van het Europees Parlement van 21 november 2023 met aanbevelingen aan de Commissie inzake een EU-kader voor de sociale en professionele situatie van kunstenaars en werknemers in de culturele en creatieve sector (2023/2051(INL)).

16. ernaar streven om, waar nodig, inhoud voor het kunstonderwijs te ontwikkelen, zodat jongeren alle nodige competenties voor de culturele en creatieve sector kunnen verwerven en kunnen leren over belangrijke onderwerpen zoals arbeidskansen, ondernemerschap, eerlijke praktijken, auteursrecht en het bredere kader voor intellectuele eigendom, digitale en technologische instrumenten, met inbegrip van artificiële intelligentie (AI), zowel wat het potentiële gebruik als de mogelijke risico's ervan betreft, wettelijke rechten en verplichtingen, sociale zekerheid, bestrijding van seksueel en gendergerelateerd geweld – en meer in het algemeen van alle vormen van discriminatie –, promotie en marketing, het opbouwen van een online-aanwezigheid, en het tot stand brengen van relaties met een digitaal publiek;
17. belanghebbenden in het kunstonderwijs aanmoedigen om projecten te ontwikkelen die kunnen worden ondersteund in het kader van het Erasmus+-programma van de EU en die erop gericht zijn jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals op te leiden en hun vaardigheden te ontwikkelen;
18. belanghebbenden in het kunstonderwijs aanmoedigen om de rol van hun bureaus voor loopbaanbegeleiding of soortgelijke instellingen verder te ontwikkelen en te versterken, of, in voorkomend geval, samenwerking aanmoedigen tussen loopbaanbegeleiders en culturele instellingen die actief zijn in een EU-land;
19. de aanwezigheid van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals in de culturele en creatieve sector blijven ondersteunen door informatie te verstrekken over het programma Creatief Europa en andere relevante Europese programma's en initiatieven, waaronder de fondsen van het cohesiebeleid;

20. waar passend informele en niet-formele vormen van leren voor iedereen (bv. via de amateurkunsten) bevorderen en faciliteren, alsook een leven lang leren voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals (bv. via workshops en gastateliers), om hun ontwikkeling te stimuleren en hen uit te rusten met de knowhow en vaardigheden die zij nodig hebben om hun carrière op gang te brengen;
21. overwegen multidisciplinaire netwerken voor samenwerking tussen kunstenaars en culturele en creatieve professionals in verschillende culturele en creatieve sectoren te ontwikkelen en bestaande netwerken te bevorderen, samen met vertegenwoordigers van de overheid, het bedrijfsleven, de industrie en de academische wereld, ook in ultraperifere en minder ontwikkelde regio's en in landen en gebieden overzee;
22. ondersteuning bieden voor het van start gaan met of tot resultaat brengen van creatieve en artistieke activiteiten in verschillende culturele en creatieve sectoren, en de zichtbaarheid vergroten van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals bij het begin van hun carrière, zowel op traditionele als op nieuwe gebieden, onder meer door specifieke programma's op te zetten;
23. overwegen doeltreffende ondersteuningssystemen en stimuleringsregelingen voor particulier mecenaat te bevorderen en te ontwikkelen, gericht op jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals als ondervertegenwoordigde groep op de arbeidsmarkt, waarbij eerlijke beginselen op het gebied van passende beloning en arbeidsomstandigheden worden geïntegreerd in de financieringsstrategieën;

24. programma's voor beurzen voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals in stand houden en verder ontwikkelen;
25. overwegen bestaande instrumenten te ontwikkelen en te bevorderen of nieuwe instrumenten te creëren (bijvoorbeeld in de vorm van een webportaal/gids/nieuwsbrief) voor nuttige informatie, beste praktijken en nieuws over de arbeidsmarkt voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, en kennis te ontwikkelen over de arbeidskansen voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, met inbegrip van personen met een handicap en personen in een maatschappelijk kwetsbare positie;
26. overwegen initiatieven te ondersteunen en te faciliteren waarbij gevestigde en jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals rechtstreeks met elkaar in contact worden gebracht, zoals specifieke matchmakingsessies, netwerkevenementen of mentorschapsprogramma's, om de kloof tussen onderwijs en werk in de culturele en creatieve sector te helpen overbruggen;
27. onverminderd geactualiseerde bijdragen leveren voor het overzicht dat door Creatives Unite wordt geboden van de arbeidsomstandigheden in de culturele en creatieve sector en van acties, waaronder die welke van toepassing zijn op Oekraïense kunstenaars⁴;

⁴ <https://creativesunite.eu/>.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE EN DE LIDSTATEN OM OP DE PASSENDE NIVEAUS EN BINNEN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN HET VOLGENDE TE DOEN:

28. passende voorwaarden bevorderen voor de sociale en professionele situatie van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, in lijn met de besprekingen in de Raad en het Europees Parlement, als belangrijk onderdeel van een toekomstig strategisch EU-kader voor cultuur, het volgende EU-werkplan voor cultuur, en een permanente dialoog met de Europese sociale partners en belanghebbenden;
29. jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals aanmoedigen om deel te nemen aan bestaande programma's zoals Creatief Europa (met inbegrip van Culture Moves Europe), Erasmus+, Erasmus voor jonge ondernemers en Horizon Europa; daarnaast, waar van toepassing, stimulansen creëren om jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals in staat te stellen beste praktijken uit te wisselen en ervaring op te doen in de EU-lidstaten en andere landen die aan die programma's deelnemen. Daartoe moeten initiatieven worden aangemoedigd die voorzien in gezamenlijke informatiesessies of gedeelde communicatieplatforms tussen de nationale contactpunten van Erasmus+, Creatief Europa en Horizon Europa;
30. het programma Creatief Europa verder promoten, met inbegrip van de mobiliteitsactie Culture Moves Europe en andere initiatieven, waardoor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals kunnen deelnemen aan individuele projecten op het gebied van culturele mobiliteit en residenties in alle landen die aan Creatief Europa deelnemen en mogelijk daarbuiten, hetgeen hen kan helpen internationale professionele relaties te ontwikkelen en te verdiepen;

31. projecten aanmoedigen waarbij onderzoek wordt gedaan naar de situatie van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals die de arbeidsmarkt betreden, met aandacht voor de arbeidswetgeving, belastingen en sociale bescherming;
32. de toegevoegde waarde van sociale dialoog bevorderen als instrument om de arbeidsomstandigheden van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals op nationaal en EU-niveau te verbeteren, acties ondersteunen die voortbouwen op reeds op EU-niveau verrichte werkzaamheden op het gebied van mobiliteit, belastingen (inclusief btw), sociale zekerheid, veiligheid en gezondheid op het werk, de verstrekking van informatie en andere kwesties in verband met kunstenaars en culturele en creatieve professionals, alsmede de uitwisseling bevorderen van knowhow en beste praktijken in de culturele en creatieve sector;
33. aanbevelen dat culturele instellingen en collectieve raden, met volledige inachtneming van hun autonomie, de deelname van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals aan het besluitvormingsproces bevorderen;
34. overwegen gegevens over jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals op te nemen in overheidsstatistieken, waar passend en zonder buitensporige administratieve lasten op te leggen;
35. waar passend regelmatige en vergelijkbare pan-Europese systemen voor het volgen van afgestudeerden bevorderen op basis van de pan-Europese ervaring met het proefproject “Eurograduate” om de relevantie van onderwijs- en opleidingsprogramma’s voor vaardigheden te verbeteren;
36. de grensoverschrijdende overdraagbaarheid van competenties in de culturele en creatieve sector vergemakkelijken en ondersteunen;

37. overwegen het opzetten en uitbreiden van hoogwaardige stages voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals te ondersteunen, alsmede culturele en creatieve uitwisselingen die worden gefaciliteerd door de relevante Europese programma's en initiatieven, waaronder de cohesiefondsen, die kunnen helpen om beste praktijken uit te wisselen en onderwijs-, opleidings- en jongerenorganisaties te koppelen aan organisaties in de culturele en creatieve sector;
38. waar passend steun blijven verlenen aan de culturele dimensie van het Erasmus+-programma, dat de mobiliteits- en samenwerkingsprojecten van instellingen voor hoger onderwijs op het gebied van kunst en cultuur heeft ondersteund, jongeren mogelijkheden heeft geboden om cultuur te ontdekken en met cultuur bezig te zijn, en duizenden instellingen en verenigingen die actief zijn op het gebied van cultureel erfgoed in staat heeft gesteld hun onderwijsprogramma's te ontwikkelen;
39. overwegen jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals met beperkte kansen te ondersteunen, zoals die welke tot minderheden behoren, uit derde landen komen die geassocieerd zijn met het programma Creatief Europa, of bedreigde en ontheemde kunstenaars die naar de EU komen, om hen te helpen hun inkomenssituatie te verbeteren en hun concurrentiepositie op de arbeidsmarkt te verbeteren (door middel van initiatieven zoals gastateliers, juridisch advies, cursussen, opleidingen en fondsen ter bevordering van creativiteit);
40. bestaande platforms voor de presentatie van beste praktijken in de lidstaten⁵ gebruiken en verder ontwikkelen om jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals zichtbaarder te maken;
41. uiterlijk in 2029 de balans opmaken van de uitvoering van deze conclusies;

⁵ bv. Europese platforms ter promotie van opkomende kunstenaars (2021-2023): <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-platforms>; het door het EIB-instituut gefinancierde Artists Development Programme (ADP): <https://institute.eib.org/whatwedo/arts/artists-residencies/>.

VERZOEKT DE EUROPESE COMMISSIE HET VOLGENDE TE DOEN:

42. overwegen de bestaande definities van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals in de lidstaten in kaart te brengen, zodat gegevens kunnen worden vergeleken tussen landen en verschillende gebieden/domeinen;
43. verder bevorderen van initiatieven die over het algemeen gericht zijn op jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, voortbouwend op het succes van het programma Creatief Europa;
44. trachten de aanvraagprocedures voor EU-financiering te vereenvoudigen om de administratieve lasten voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals te verminderen;
45. overwegen mogelijkheden voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals te ontwikkelen in het kader van bestaande Europese programma's en relevant toekomstig beleid;
46. verder ontwikkelen van door Creatief Europa medegefinancierde bestaande thematische netwerken voor kunstenaars en culturele en creatieve professionals die in verschillende culturele en creatieve sectoren werkzaam zijn⁶, teneinde het potentieel van jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals die hun loopbaan beginnen, te ontsluiten;
47. blijven aanmoedigen van onderzoek op dit gebied, met inbegrip van sectoroverschrijdend onderzoek; uitvoeren van analyses waarin cultuur wordt gekoppeld aan verschillende wetenschappelijke en economische gebieden, en de oprichting overwegen van door de EU gefinancierde interdisciplinaire onderzoeksnetwerken, met bijzondere aandacht voor jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals, om de verbanden tussen culturele en creatieve activiteiten en wetenschap, technologie, economie, sociale innovatie en gezondheid te onderzoeken.

⁶ Europese netwerken: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europeculture-strand/european-networks>.

Definities

In deze conclusies gelden de volgende definities.

- *Jonge kunstenaars en culturele en creatieve professionals*: kunstenaars en culturele en creatieve professionals tussen 18 en 30 jaar, alsook opkomende kunstenaars en culturele en creatieve professionals van alle leeftijden die hun carrière beginnen;
- “*culturele en creatieve sector*”⁷: alle sectoren⁷
 - a) waarin de activiteiten, waarvan vele het potentieel hebben om innovatie en werkgelegenheid te genereren, met name door het intellectuele eigendom:
 - i) zijn gebaseerd op culturele waarden en artistieke en andere individuele of collectieve creatieve uitingen, en
 - ii) het ontwikkelen, creëren, produceren, verspreiden en in stand houden van goederen en diensten die culturele, artistieke of andere creatieve uitingen belichamen, evenals aanverwante functies zoals educatie of beheer, omvatten;
 - b) ongeacht:
 - iii) of de activiteiten in die sectoren wel of niet marktgericht zijn;
 - iv) het soort organisatie dat die activiteiten uitvoert, en
 - v) hoe die organisatie wordt gefinancierd.

Die sectoren omvatten onder meer architectuur, archieven, bibliotheken en musea, kunstambachten, audiovisuele werken (met inbegrip van film, tv-producties, videogames en multimediale uitingen), materieel en immaterieel cultureel erfgoed, design (inclusief modeontwerp), festivals, muziek, literatuur, uitvoerende kunsten (met inbegrip van theater en dans), boeken en uitgeverijen, radioproducties en beeldende kunsten.

⁷ Met bijzonder nadruk op de sectoren die vermeld zijn in artikel 2, punt 1, van Verordening (EU) 2021/818 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van het programma Creatief Europa (2021-2027) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1295/2013.

Referenties

- Resolutie van de Raad over het EU-werkplan voor cultuur 2023-2026 (2022/C 466/01).
- Conclusies van de Raad over de toegang van jongeren tot cultuur (PB C 326 van 3.12.2010, blz. 2).
- Conclusies van de Raad over het stimuleren van creativiteit en innoverend potentieel bij jongeren (PB C 169 van 15.6.2012, blz. 1).
- Conclusies van de Raad over jonge creatieve generaties (2019/C 189/06).
- Conclusies van de Raad over jongeren en de toekomst van werk (2019/C 189/05).
- Conclusies van de Raad over het herstel, de veerkracht en de duurzaamheid van de culturele en creatieve sectoren (2021/C 209/03).
- Conclusies van de Raad over het intensiveren van interculturele uitwisselingen via de mobiliteit van kunstenaars en culturele en creatieve professionals, en via veeltaligheid in het digitale tijdperk (2022/C 160/07).
- Conclusies van de Raad over bedreigde en ontheemde kunstenaars (2023/C 185/09).
- Conclusies van de Raad over het verbeteren en bevorderen van de toegang tot cultuur (C/2024/7446).

- Verordening (EU) 2021/818 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van het programma Creatief Europa (2021-2027) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1295/2013.
- Resolutie van het Europees Parlement van 20 oktober 2021 over de situatie van kunstenaars en het cultureel herstel in de EU (2020/2261(INI)).
- Resolutie van het Europees Parlement van 21 november 2023 met aanbevelingen aan de Commissie inzake een EU-kader voor de sociale en professionele situatie van kunstenaars en werknemers in de culturele en creatieve sector (2023/2051(INL)).
- OMC-verslag getiteld “The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals” (De status en arbeidsvoorwaarden van kunstenaars en culturele en creatieve professionals): <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/01fafa79-1a13-11ee-806b-01aa75ed71a1/language-en>.
- Verslag van Voices of Culture met als titel “Youth, Mental Health and Culture” (Jeugd, geestelijke gezondheid en cultuur), 2023.
- Platform voor arbeidsomstandigheden van kunstenaars op Creatives Unite, waar de resultaten van de enquête van de OMC-werkgroep zijn opgenomen en worden bijgewerkt: <https://creativesunite.eu/work-condition/>
- Unesco-Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen (2005).
- Eurograduate Pilot Project: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/51f88c2e-a671-11ea-bb7a-01aa75ed71a1/language-en>;
- Handvest van Porto Santo: “Cultuur en de bevordering van democratie: naar een Europees cultureel burgerschap” (2021).
- Unesco-Aanbeveling betreffende de beroepsstatus van kunstenaars (1980).

- “Empowering creativity”: tenuitvoerlegging van de Unesco-Aanbeveling van 1980 – 5e mondiale raadpleging (2023).
 - “Defending Creative Voices: Artists in emergencies, Learning from the safety of journalists” (Creatieve stemmen verdedigen: kunstenaars in noodsituaties – Lessen trekken uit de veiligheid van journalisten), Unesco (2023).
 - Richtsnoeren van de Europese Commissie inzake collectieve arbeidsovereenkomsten voor zelfstandigen zonder personeel.
 - Aanbeveling van de Raad van 13 mei 2024 inzake “Europa in beweging” – mogelijkheden voor leermobiliteit voor iedereen (Europa.eu).
 - Unesco-kader voor cultuur- en kunstonderwijs (2024).
-